

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ПРОЦЕДУР ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ

Стаття присвячена дослідженню здійснення контролю за діяльністю приватних виконавців в окремих країнах світу, зокрема таких, як Болгарія, Литва, Люксембург, Казахстан, Нідерланди, Угорщина, Румунія, Словенія, Франція. На основі проведеного аналізу запропоновано ряд пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства в частині проведення контролю за діяльністю приватних виконавців.

Ключові слова: *контроль, приватні виконавці, змішана система примусового виконання рішень, приватна система примусового виконання рішень, уповноважені суб'єкти контрольної діяльності.*

Статья посвящена исследованию осуществления контроля за деятельностью частных исполнителей в отдельных странах мира, в частности таких, как Болгария, Литва, Люксембург, Казахстан, Нидерланды, Венгрия, Румыния, Словения, Франция. На основе проведенного анализа предложен ряд предложений по совершенствованию национального законодательства в части проведения контроля за деятельностью частных исполнителей.

Ключевые слова: *контроль, частные исполнители, смешанная система принудительного исполнения решений, частная система принудительного исполнения решений, уполномоченные субъекты контрольной деятельности.*

The article is devoted to the study of the control over the activities of private performers in selected countries of the world, including such as Bulgaria, Lithuania, Luxembourg, Kazakhstan, the Netherlands, Hungary, Romania, Slovenia, France. Based on the analysis, a number of proposals were proposed to improve the national legislation on conducting inspections of the activities of private performers.

Key words: *control, private executors, mixed system of enforcement of decisions, private system of enforcement of decisions, authorized subjects of control activity.*

Вступ. В умовах запровадження на території України змішаної системи примусового виконання рішень, що спрямована на підвищення ефективності та якості виконавчого провадження, набуває актуальності питання зарубіжного досвіду здійснення контролю за діяльністю приватних виконавців. Це зумовлено тим, що одним зі способів покращення вітчизняного механізму примусового виконання рішень є вивчення, аналіз, перейняття та адаптація позитивного досвіду інших держав.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями зарубіжного досвіду у сфері примусового виконання рішень, зокрема, аналізом приватної та змішаної систем виконавчого провадження займалися К. Бернатович, Б. Гук, П. Макушев, Є. Мальцева, Р. Миронюк, С. Сазанов, В. Селезнев, Д. Сіверін, В. Теремецький, Д. Цвірюк, В.Ярков та інші.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз процесу здійснення контролю за діяльністю приватних виконавців в межах змішаної та приватної систем примусового виконання рішень.

Результати. Хоча в Україні й функціонує змішана система виконавчого провадження, в межах статті вважаємо за доцільне також звернути увагу на країни з приватною системою примусового виконання. Це зумовлено декількома факторами. По-перше, приватна модель у кореляції зі змішаною є основоположною, а, отже, й система контролю в такій моделі є більш усталеною та статичною. По-друге, і приватна, і змішана системи примусового виконання передбачають на-

явність приватних виконавців, тому задля всебічного та повного дослідження вбачаємо за необхідне розглянути контроль за їх діяльністю в межах двох систем. По-третє, використання різних форм та методів контролю дозволить більш чітко сформулювати бачення контрольної діяльності у межах обох систем.

Так, у даному дослідженні буде розглянуто контроль за діяльністю приватних виконавців на прикладі таких країн, як Болгарія, Литва, Люксембург, Казахстан, Нідерланди, Угорщина, Румунія, Словенія, Франція.

З огляду на не типовість та специфічність особливої уваги потребує система примусового виконання рішень Франції. Як зазначають у своїх наукових дослідженнях Б. Гук, П. Макушев, Є. Мальцева, Р. Миронюк, Д. Сіверін та інші, у Франції історично склалася система приватного виконання, коли функції судових виконавців виконуються не державними службовцями, а особами, які отримали від держави ліцензію на діяльність примусового виконання рішень та здійснюють її самостійно, незалежно від державних органів.

Однак специфічність французької системи виконання рішень полягає в тому, що правовий статус такого судового виконавця поєднує в собі ознаки державного службовця та приватного підприємця. Це проявляється в тому, що він:

1) несе особисту (персональну) відповідальність за власну діяльність (може бути притягнутий до цивільної, дисциплінарної та кримінальної відповідальності), а також за спричинені ним в процесі здійснення такої діяльності збитки;

2) діє від імені держави під час офіційного вручення відповідним особам судових та інших документів, виконання судових рішень, складання актів, надання консультацій тощо;

3) є вільним професіоналом, якому держава делегувала свої функції щодо примусового виконання судових рішень;

4) є посадовою особою, а тому до його повноважень належить можливість застосування заходів державного примусу;

5) діяльність приватного виконавця є публічною, тобто, він не може обирати собі клієнтів самостійно;

6) фінансування діяльності приватних виконавців здійснюється не за рахунок держави (державного бюджету), а за рахунок оплати виконаних ним повноважень за тарифними ставками, встановленими законодавством.

Отже, для французької моделі примусового виконання характерна не звична ситуація, за якої хоча й існують єдині суб'єкти виконання рішень (судові виконавці), однак їх правові статуси мають ряд ознак типового представника державної системи виконання рішень, що певним чином дозволяє віднести французьку модель до своєрідної змішаної системи примусового виконання рішень.

Із зазначеного випливає, що діяльність такого судового виконавця, незалежно від його приналежності до тієї або іншої моделі виконання рішень, перебуває під контролем держави. З цього приводу слушною є думка Є. Кузнецова, який наголошує, що такий контроль проявляється вже на етапі розгляду кандидатури на посаду виконавця. Ним може бути представник ліберальної професії: юрист високого рівня підготовки, який здатний давати кваліфіковані юридичні консультації, має диплом такого ж рівня, що й суддя чи адвокат, склав професійний іспит після двох років (мінімум) стажування тощо [1, с. 34]. Суб'єктом, уповноваженим призначати судових виконавців на підставі спільного висновку прокуратури територіального округу та Палати судових виконавців про придатність кандидата обіймати посаду судового виконавця, є Міністр юстиції Франції [2, с. 64–65]. Це дозволяє зробити висновок, що головними контролюючими суб'єктами за діяльністю приватних виконавців є Міністерство юстиції, прокуратура та Палата судових виконавців. Фінансовий контроль здійснюється Міністерством фінансів.

Також можна стверджувати про наявність судового контролю за діяльністю приватних виконавців. Зазначене випливає з того, що вони наділені монопольним правом щодо повідомлення про акти та рішення, а також за проханням приватних осіб уповноважені здійснювати збір та оцінку доказів, що прямо вказує на їх тісний зв'язок з судовим процесом, яким керує та водночас контролює правомірність дій та рішень суддя.

Крім того, варто акцентувати увагу на факті, що судові виконавці об'єднані в 35 регіональних палат, до компетенції яких належить представництво їх інтересів у судах та органах управління, забезпечення дотримання ними дисципліни та професійної етики, організація контролю за їх діяльністю, ревізія бухгалтерського обліку в конторах судових виконавців, а також Палати наділені повноваженнями щодо притягнення судових виконавців до дисциплінарної відповідаль-

ності [3, с. 281]. Тобто, для приватних виконавців французької моделі примусового виконання рішень характерним є, окрім державного, самоврядний контроль за їх діяльністю.

Резюмуючи викладене, можна зробити висновок, що у Франції діє потужна історично усталена система примусового виконання рішень, яка є специфічним проявом не типово приватної моделі виконавчого провадження, що передбачає наявність судових виконавців, правовий статус яких є симбіозом ознак державного службовця та приватного підприємця. За їх діяльністю здійснюється досить потужний контроль не лише з боку органів державної влади (органів судової та виконавчої влади, органів прокуратури), а також і самоврядний контроль, який реалізується на рівні регіональних палат судових виконавців.

Система примусового виконання в Люксембурзі та Нідерландах запозичена у Франції. Для цих країн також характерна наявність приватних судових виконавців, правовий статус яких поєднує ознаки державного службовця та незалежного підприємця. Як для цих країн, так і для французької системи примусового виконання рішень, властивий державний контроль за діяльністю приватних виконавців на загальнодержавному та регіональному рівнях.

Окрім державного, у Люксембурзі та Нідерландах діє й самоврядний контроль за діяльністю приватних виконавців. Зокрема, в Нідерландах всі приватні виконавці об'єднані в Королівську професійну організацію судових виконавців (Royal Professional Organisation of Judicial Officer) [4], яка за аналогією з французькою Палатою приватних виконавців забезпечує діяльність виконавців, дотримання ними правил професійної етики та дисципліни, сприяє підвищенню кваліфікації судових виконавців та здійснює контроль за їх діяльністю (самоврядний контроль у сфері примусового виконання рішень).

У Словенії контроль за діяльністю приватних виконавців поділяється на три види – міністерський, судовий та контроль Палати приватних виконавців.

1. Контроль Міністерства юстиції проходить у вигляді планових та позапланових перевірок. Перша перевірка приватного виконавця вважається позаплановою, адже проводиться не за графіком, а за ініціативою Міністра юстиції, який уповноважує спеціальних інспекторів проводити перевірку офісу, документації, банківських рахунків приватного виконавця тощо. Всі подальші перевірки проводяться за графіком проведення перевірок в порядку, визначеному Міністерством юстиції.

2. Судовий контроль, як зазначає А. Авторгов, може здійснювати окружний суд щодо діяльності приватного судового виконавця стосовно справ, які були призначені йому для опрацювання. Такі перевірки є нерегулярними. Судова інспекція обмежується перевітками справ, призначених судом. На підставі такої перевірки голова суду на свій розсуд може: а) запропонувати Міністру більш широкую перевірку згідно з видом інспектування; б) запропонувати проведення дисциплінарного судового розгляду; в) видати наказ виконавцю виправити свої недоліки і встановити термін для його виконання [5, с. 163–164].

3. Контроль Палати приватних виконавців здійснюється шляхом проведення планових перевірок, які проводяться як мінімум один раз на рік. Палата уповноважена перевіряти законність всіх дій приватних виконавців, зокрема тих, що пов'язані з управлінням майном та фінансами.

Тобто для Словенії характерна специфічна модель здійснення контролю за діяльністю приватних виконавців, яка хоча й тяжіє до французької, однак має свої особливості. Такі особливості проявляються в контрольних процедурах Міністерства юстиції, зокрема під час проведення першої перевірки діяльності приватного виконавця, а також під час здійснення судового контролю уповноваженими суб'єктами.

У Болгарії правовий статус, порядок діяльності та інші положення, що стосуються приватних виконавців регламентовано Законом Болгарії «Про незалежних судових виконавців». Контроль за діяльністю приватних виконавців визначено главою 6 вищевказаного Закону. Зокрема, до головних контролюючих суб'єктів належать:

1. Міністр юстиції – здійснює контроль за діяльністю кожного приватного виконавця щодо дотримання ним норм законодавства під час реалізації своїх повноважень;

2. Інспектори з Інспекції Міністерства юстиції, які в порядку, визначеному законодавством, здійснюють безпосередній контроль (в законодавстві Болгарії такі інспектори отримали назву юридичних);

3. Фінансові інспектори Міністерства юстиції, які уповноважені провадити фінансовий контроль, порядок якого визначається постановою Міністра юстиції Болгарії (ст. 75а).

Таким чином, у Болгарії сформовано два види інспекторів, уповноважених здійснювати контроль за діяльністю приватних судових виконавців, які підпорядковані Міністерству юсти-

ції. У зв'язку з цим можна стверджувати, що для болгарської системи примусового виконання рішень характерні два види контролю за діяльністю приватних виконавців – юридичний та фінансовий.

Законодавством чітко визначено форми та методи обох видів контролю за діяльністю приватних судових виконавців. Зокрема, контроль за діяльністю приватних судових виконавців здійснюється юридичними та фінансовими інспекторами шляхом проведення перевірок у випадках подачі скарги до Міністра юстиції або за пропозицією Ради Палати судових виконавців. Своєю чергою приватний судовий виконавець зобов'язаний забезпечити вільний доступ юридичних та фінансових інспекторів для виконання ними своїх владних повноважень до: 1) офісу; 2) офіційних архівів, де передбачено облік усіх справ, що ведуться виконавцем; 3) бухгалтерського обліку всіх фінансових операцій (наприклад, отримання коштів, виплати клієнтам, витрати на офіс тощо); 4) спеціальних банківських рахунків [6]. У цьому зв'язку досить слушно виглядає точка зору А. Авторгова, який відзначив, що суть контрольних заходів передусім заключається в тому, щоб прослідкувати належне використання та провести облік фінансових витрат, а також забезпечити суворе дотримання юридичних правил та норм професійної діяльності приватних виконавців [5, с. 155].

Після проведення юридичних та фінансових інспекцій (перевірок) Міністр юстиції може надавати індивідуальні рекомендації приватному судовому виконавцю щодо виявлених недоліків з метою підвищення ефективності діяльності. До того ж приватний судовий виконавець зобов'язаний подавати до Міністерства юстиції щорічний звіт за результатами своєї діяльності за минулий рік (ч. 5, 6 ст. 76 Закону Болгарії «Про незалежних судових виконавців»).

Подібний за формами та методами контроль здійснюється в Угорщині. Порядок здійснення контрольної діяльності уповноваженими суб'єктами визначений Законом Угорщини «Про судових виконавців» від 2005 р. Так, в залежності від суб'єктів, які здійснюють контрольну діяльність за приватними виконавцями, контроль поділяється на два види: державний контроль – уповноважений орган – Міністерство юстиції; самоврядний контроль, який здійснює Палата судових виконавців.

Особливістю угорської системи контролю є специфічність звітності за діяльністю приватного виконавця. Зокрема, законодавством не передбачений обов'язок приватного виконавця подавати річний звіт Міністру юстиції (як це, наприклад, притаманно для Болгарії). В Угорщині цей обов'язок покладається на Палату судових виконавців, яка подає щорічний звіт з описом результатів усіх контрольних процедур під час перевірки діяльності приватного виконавця [7]. Такий дворівневий державний контроль спрямований не лише на безпосередню діяльність приватних виконавців, а й на діяльність Палати судових виконавців як самостійного суб'єкту контролю у сфері примусового виконання рішень.

У Румунії контроль за діяльністю приватних виконавців закріплений Законом Румунії «Про судових виконавців», статтею 4 якого визначено, що Міністерство юстиції здійснює координацію та контроль діяльності приватних судових виконавців, тобто є головним контролюючим суб'єктом у цій сфері.

Детальніше процес здійснення контрольної діяльності за приватними виконавцями врегульовано ст. 62 Закону. Зокрема, Міністерство юстиції разом з Національною спілкою судових виконавців здійснюють професійний контроль через спеціалізованих генеральних інспекторів. Своєю чергою такі інспектори під час проведення перевірок приймають до уваги:

1. Організацію та функціонування офісів приватних судових виконавців;
2. Якість дій та робіт, виконуваних приватними виконавцями;
3. Поведінку приватних виконавців під час своєї діяльності, а також у відносинах з органами державної влади, юридичними та фізичними особами тощо;
4. Наявність та стан обліку документів (архівів), що ведуться приватними виконавцями;
5. Стан ведення бухгалтерського обліку згідно з нормами законодавства [8].

Варто звернути увагу, що законодавством Румунії передбачено проведення контролю за встановленням якості ведення документації один раз на два роки, тоді як точний графік проведення інших видів перевірок положення законодавства загалом не містять. Можливо, порядок проведення таких перевірок визначається відомчими нормативно-правовими актами Міністерства юстиції.

У Казахстані головним контролюючим суб'єктом за діяльністю приватних виконавців є Міністерство юстиції. Правовою основою здійснення такого контролю виступають Закон Республіки Казахстан «Про виконавче провадження та статус судових виконавців» від 2 квітня 2010

№ 261-IV та Наказ Міністра юстиції Республіки Казахстан «Про затвердження Правил здійснення контролю за діяльністю приватних судових виконавців» від 1 лютого 2018 року № 171.

Окрім Міністерства юстиції (в тому числі і його територіальних органів), контроль за законністю вчинених виконавчих дій та дотриманням правил діловодства приватними виконавцями здійснюється також Республіканською палатою та регіональними палатами приватних судових виконавців.

Позитивним аспектом правової регламентації контролю за діяльністю приватних виконавців у Казахстані являється факт законодавчого закріплення основних принципів здійснення такого контролю. Зокрема, принципами здійснення контролю є: законність; об'єктивність; неупередженість; дотримання професійної етики; забезпечення прав і законних інтересів сторін виконавчого провадження, приватного судового виконавця [9]. Таке нормативно-правове закріплення є специфічним для зарубіжних країн проявом, адже в основному під час правової регламентації порядку здійснення контролю визначають лише уповноважених суб'єктів, цілі та види контролю.

Законодавством Казахстану передбачено два види перевірок – планові та позапланові. Строк проведення як планових, так і позапланових перевірок єдиний – не більше семи днів.

Перша планова перевірка роботи приватного судового виконавця проводиться не раніше ніж через шість місяців і не пізніше ніж через рік після початку здійснення ним виконавчих дій. Надалі планові перевірки проводяться один раз на рік.

Планова перевірка проводиться посадовою особою або декількома посадовими особами територіального органу юстиції спільно з представниками регіональної палати приватних судових виконавців.

Предметом планового контролю приватних судових виконавців є:

1) вивчення та перевірка дотримання приватним судовим виконавцем Кодексу професійної честі приватного судового виконавця та виконання ним вимог статуту Республіканської палати приватних судових виконавців;

2) вивчення та перевірка дотримання приватним судовим виконавцем вимог, що пред'являються до діловодства;

3) вивчення та перевірка стану архіву приватного судового виконавця;

4) вивчення та перевірка дотримання вимог до місцезнаходження та обладнання службового приміщення приватного судового виконавця [10].

Підставою позапланових перевірок діяльності приватного виконавця є надходження скарги на дії або бездіяльність такого виконавця, а також наявність будь-якої іншої інформації, яка свідчить про несумлінне виконання ним своїх обов'язків як особи, уповноваженої здійснювати примусове виконання рішень.

Своєю чергою до обов'язків приватного виконавця належить надання особам, які здійснюють контроль, безперешкодного доступу до офісу, необхідного для перевірки виконавчих документів, архіву тощо.

Цікавим є досвід Литви. Перш за все варто зазначити, що Міністерство юстиції виступає головним контролюючим суб'єктом не лише за діяльністю приватних виконавців, а й за їх чисельністю. Зокрема, на цей час в Литовській Республіці діють сто вісімнадцять приватних виконавців. В Литві, як і в більшості країн з приватною або змішаною системою виконання судових та інших рішень, функціонує Палата приватних виконавців, яка організовує та реалізує самоврядний контроль за діяльністю приватних виконавців.

Однак особливістю контрольної діяльності за приватними виконавцями є той факт, що такий контроль починається не з моменту отримання особою спеціального дозволу (ліценції) на заняття приватно-виконавчою діяльністю, а з моменту проведення конкурсу. Такий конкурс оголошується лише тоді, коли з'являється вакантне місце (наприклад, у разі анулювання ліценції в діючого приватного виконавця, його смерті тощо). Контроль на цьому етапі визначається складом конкурсної комісії. До неї входять три представники від Палати приватних виконавців та Міністерства юстиції [11]. Не типовістю є наявність в складі конкурсної комісії психолога та економіста. Перший з них оцінює психічний стан особи, адекватність, схильність до агресії та девіантної поведінки, комунікабельність тощо. Другому (економісту) приватний виконавець зобов'язаний надати попередньо розроблений бізнес-план організації діяльності офісу приватного виконавця. На нашу думку, наявність зазначених осіб в конкурсній комісії є досить слушним рішенням, адже допомагає виявити не лише теоретичні та практичні знання, вміння й навички претендента, а також і оцінити реальний потенціал такої особи на зайняття діяльністю в ролі приватного виконавця.

Таким чином, розглянувши контроль за діяльністю приватних виконавців в країнах з приватною та змішаною моделями примусового виконання рішень, можна дійти висновку, що для обох моделей характерною є наявність державного та самоврядного контролю. Зокрема, державний контроль в межах усіх окреслених країн реалізується Міністерством юстиції, яке виступає головним контролюючим суб'єктом у сфері примусового виконання рішень. Однак існує ряд країн, де державний контроль здійснюється (окрім органів виконавчої влади) судовими органами, а іноді – органами прокуратури. Самоврядний контроль покладається на Палати приватних виконавців, які в різних країнах мають відмінні назви (Палата судових виконавців, Палати приватних судових виконавців, Національна спілка судових виконавців, Королівська професійна організація судових виконавців тощо), однак сутність та зміст їх діяльності залишаються незмінними.

Висновки. З урахуванням викладеного зазначимо, що контроль за приватними виконавцями в Україні загалом відповідає міжнародному досвіду як за видами, так і за формами й методами його здійснення. Однак ефективність та якість проведених на території України контрольних процедур за діяльністю приватних виконавців ми зможемо оцінити лише після нагромадження відповідної документальної бази щодо результативності проведення перевірок у відповідності до сучасних нормативно-правових норм, які лише нещодавно були прийняті.

Враховуючи зарубіжний досвід здійснення контролю за діяльністю приватних виконавців, в Україні слід:

1) правотворчою діяльністю уповноважених суб'єктів закріпити на законодавчому рівні принципи здійснення контрольних процедур, які виступають базовим фундаментом не лише окремої процедурної дії, а й процесуальної діяльності загалом, адже вони є тими орієнтирами, на які мають бути спрямовані матеріальні та процесуальні правові норми. Закономірно, що без нормативно-правової регламентації правових засад неможливо повною мірою гарантувати якісне та ефективне здійснення контрольної діяльності, що, як наслідок, може призводити до порушення основоположних прав та свобод людини та громадянина;

2) розширити контрольні повноваження Ради приватних виконавців України шляхом надання їй права проводити перевірки не лише за дотриманням приватними виконавцями правил професійної етики, статуту та рішень Ради, а надати більш суттєві повноваження щодо організації контролю за їх діяльністю та можливості перевірки бухгалтерської документації та архівів;

3) уповноважити Раду приватних виконавців України проводити планові перевірки. Адже на законодавчому рівні підставами для проведення Радою перевірок є звернення зі скаргами та самостійна ініціатива Ради, що за характером діяльності вказує на ненормованість та нерегулярність здійснення таких перевірок. Зокрема, вважаємо за доцільне до вже законодавчо визначених додати також планові перевірки Ради приватних виконавців, як це передбачено законодавством більшості країн зі змішаною та приватною системою примусового виконання рішень. Зокрема, такі планові перевірки мають проводитись один раз на рік та можуть співпадати з державною перевіркою. В такому разі перевірку можна вважати комбінованою перевіркою;

4) покласти на Раду приватних виконавців обов'язок щорічно звітувати перед Міністерством юстиції України щодо здійснення контролю з боку Ради за діяльністю приватних виконавців з детальним описом всіх контрольних процедур та їх результатами;

5) під час надання особі правового статусу приватного виконавця залучати фахівців зі сфери психології та економіки з метою оцінки реального потенціалу такої особи та її здатності виконувати роль приватного виконавця.

Список використаних джерел:

1. Кузнецов Е.Н. Исполнительное производство Франции СПб: Издательский дом С.-Петербур. гос. ун-та. Издательство юридического факультета С.-Петербур. гос. ун-та, 2005. 280 с.
2. Гук Б.М. Адміністративно-правове регулювання механізму примусових заходів виконавчого провадження : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ. 2010. 237 с.
3. Тургараев Б. Зарубежный опыт организации системы частного исполнительного производства и проблемы его введения в Казахстане. Омский научный вестник. 2006. № 7 (43). С. 280–283.
4. Wet op de rechterlijke organisatie. Wet van den 18den April 1827, op de zamenstelling der Regterlijke magt en het beleid der Justitie. URL: <https://maxius.nl/wet-op-de-rechterlijke-organisatie>.
5. Авторгов А.М. Адміністративно-правовий статус державного виконавця: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ. 2008. 211 с.

6. Закон за частните съдебни изпълнители: Закон на България от 01.09.2005 г. URL: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135503796>.

7. Polgári Szemle, 13. évf., 4–6. szám, 2017, 318–328., DOI: 10.24307/psz.2017.1223. Pataki János István A bírósági végrehajtás és a sérelemdíj Judicial Enforcement and Compensation for Emotional Distress. URL: <https://polgariszemle.hu/images/content/pdf/936.pdf>.

8. Privind executorii judecătorești: LEGE nr. 188 din 1 octombrie 2000. URL: <https://executori.ro/Legislatie/Legea.aspx>.

9. Про виконавче провадження та статус судових виконавців: Закон Республіки Казахстан від 2 квітня 2010 р. № 261-IV. URL: http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z100000261_.

10. Правила здійснення контролю за діяльністю приватних судових виконавців: Наказ Міністра юстиції Республіки Казахстан від 1 лютого 2018 року № 171. URL: https://tengrinews.kz/zakon/pravitelstvo_respubliki_kazahstan_premjer_ministr_rk/sud/id-V1800016376/.

11. Авторгов А. Исполнение судебных решений в Литовской республике. URL: https://jurliga.ligazakon.net/experts/27/761_ispolnenie-sudebnykh-resheniy-v-litovskoy-respublike.

УДК 341.1/8

СПЕКТОР О.М.

МІЖНАРОДНИЙ ДОГОВІР ЯК РЕГУЛЯТОР ВІДНОСИН У СФЕРІ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

У статті аналізується роль міжнародного договору як регулятора відносин у сфері природних ресурсів. Здійснено узагальнення чинних міжнародних договорів у сфері природних ресурсів.

Ключові слова: міжнародне природоресурсне право, міжнародний договір, природні ресурси, міжнародні природоресурсні відносини.

В статье анализируется правовое регулирование международного природоресурсного права и определено его место в системе международного права как отрасли, подотрасли или его института.

Ключевые слова: международное природоресурсное право, международное право, система международного права, природные ресурсы, международные природоресурсные отношения.

In the article was analyzed role of the international treaty as a regulator of relations in the field of natural resources. A generalization of current international treaties in the field of natural resources is carried out.

Key words: international natural resource law, international treaty, natural resources, international natural resource relations.

Вступ. Як встановлено доктриною [1, с. 123] і практикою джерелами міжнародного права є міжнародні договори, міжнародні звичаї, загальні принципи права. Додатковими засобами для визначення правових норм є рішення міжнародних судових органів, доктрина та деякі рішення міжнародних міжурядових організацій. По суті цей перелік застосовний і до МПРп. Окремо слід виділити міжнародні договори, як основа джерельної бази міжнародного природоресурсного права. Але постає проблематика щодо узагальнення договорів в цій сфері на науковому рівні так і не було здійснено.

© СПЕКТОР О.М. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри теоретично-правових дисциплін (Юридичний інститут Київського міжнародного університету)